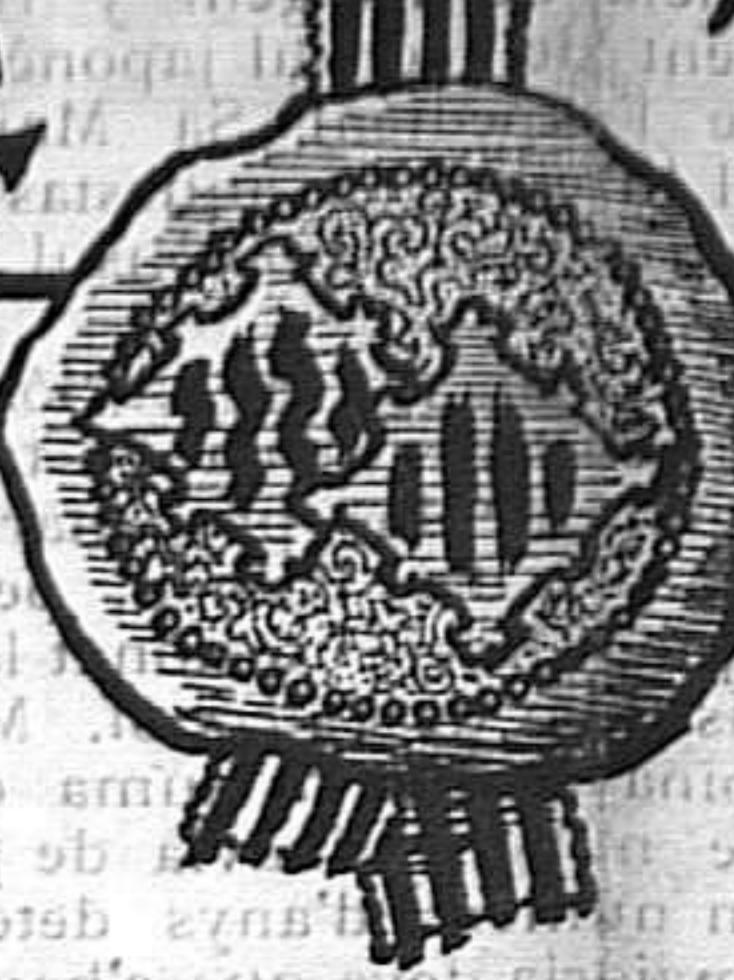

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 209.—Diumenge 14 d'Agost de 1904

LO QUE VOLÉM

nyol per mèdi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut les quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servir tan sols dintre Catalunya.

Sembrant vents

Lo Comandant de Marina d'aquesta província s'ha il·luit y mereixé bé de la seva Patria, una patria bondadossa que li dona un sou pera casi no fer res y'l dret de repartir-se les ganancies obtingudes ab lo treball dels altres. Perquè si no ho sabien, lo Comandant de Marina no sols cobra lo que l'Estat li paga, que és molt per la feina que fa, sino que té una part igual a la que guanyan los pràctichs donant entrada als barcos extrangers principalment, pera's quals lo practicatge es obligatori. Y aquests diners que venen ab bandera francesa, alemany, anglesa y fins dels Estats Units, lo Comandant los percebeix sense inmutarse, sense que se li ofençui seu delicat espírit *patriòtic* que's subleva y s'exalta devant de una bandera catalana, tan digna com las que hem anomenat y molt més digna que altres que no anomenem.

Si, lo Comandant de Marina s'ha lluit de debò. L'acte de fer treure la bandera catalana que a la platja de Torredembarra onegava en la caseta de banys del nostre amic en Román Macaya, demostra ben a las claras lo seu desamor a la nostra terra, l'odi que sent per tot lo català, la duresa y coratge que que's tractaria si Catalunya, en lloc de ser tan apropi de les altres regions d'Espanya, fos lluny, ben lluny, cap allá a l'Amèrica o a Filipinas, d'hont no venian mayaltres notícies que las que's governants espanyols deixaven passar, atents sempre a amagar las vexacions que cometian y que feren perdre aquells immensos territoris.

L'acte del Comandant de Marina revela'l funcionari espanyol de cós enter. Foraster en aquesta terra, sense arrels ni vincles que ab ella'l lliguin ni altres relacions que las que li porta'l càrrec que ocupa, no entén lo llenguage que aquells parla, ni pot comprendre quin és lo nostre caracter ni de quina mena són las nostres afecions. Però ell, com a bon funcionari espanyol, si no'n sab res tampoc vol enteràrs'en de tot això; y inflat, possei de la seva autoritat y de l'importancia propria de la gent del centre, passejó pel Moll perdonant la vida als pobres pescadors del Serrallo, que al vèurel ja tremolaren, fosca la mirada, la cara ben seria y tussint de'n tant en tant.... Y és clar, en aquest terrer que és català perquè hi ha una llengua catalana, y un ànim catalana y una tradició y un per vindre ben catalans, lo que molts sentim al cor ho volèm manifestar públicament, amparats per la ley, enlayant tant alta com nos és possible la bandera dels nostres amors y de las nostres glòries, la santa bandera de las quatre barras.... May ho fessem! Lo Comandant de Marina no'n permetrà tenirla y ns enviarà a trèuela vuit o deu carabiners que, inconscients y per manament d'altri, cometran lo crim d'arrencar un tres de l'escut d'Espanya.

Los odys seculars de rassa entre oprimits y opressors, no hi ha por de que s'extingeixin. Quan la memòria faltés, ventilarà'l caliu que hi ha sota las cendres, l'ignorància y'l despotisme dels funcionaris, veritables sayons de Catalunya, que a fuetadas li fan present lo que ha sigut y pot tornar a ser. Són los mateixos de Flandes, los mateixos de las possessions de l'Atlàntic y del Pacífic, los que han gobernàt ab orgull y desenfè sense exemple las terres ab que la sòrt los afavori, y de las quals n'han tingut de surtit vilipendiats, descredits, foragits, arriant moltes vegades vergonyosament y tant si han volgut com no la seva bandera.

En un altre país que no fos Espanya lo Comandant de Marina hauria sigut portat a la barra. Ha conculcat la Constitució, ha atentat contra la llibertat individual y l'inviolabilitat

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot què se refereixi a l'organización interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's tallin en última instància los plebs y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut les quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

del domicili, ha inferit greu ofensa a tot un poble arrençant y atropellant lo que simbolisa'l seu passat de grans desastres, lo seu present de dignitat, lo seu peregrindre plè de venturoses confiances. Mes ay! que aquí las lleys són fetas pèra que no's compleixin y pèra que s'entretinguin a trepitjarlas los qui més respecte deurián mostralshi.

No tingnèm por, que no li passarà res al Comandant de Marina: ni perdrà'l càrrec ni rebrà una senzilla queixa pel seu comportament.

En Maura no'l pot abandonar ni castigar a'un funcionari marítim per haver fet arriar una bandera. Al cap y a la fi, què ha fet més que arriar la bandera la marina espanyola en cent anys, desde Trafalgar a Cavite y Santiago de Cuba?

LA BANDERA de Torredembarra y Sant Felip

Protesta dels Diputats Catalanistas

Los nostres diputats han enviat al President del Consell de ministres lo següent telegrama de protesta:

«Excmo. Sr. Presidente Consejo ministros.—Ontaneda.—Santander.—Diputados infrascritos protestan encàrignicamente atropello cometido autoridades marítimas Torredembarra y San Felio de Guíxols, prohibiendo ostentación bandera catalana litoral y embarcaciones, esperando del Gobierno las órdenes precisas para que sea debidamente respectado por aqueellas un derecho de cuyo ejercicio da constante ejemplo S. M. el Rey con respecto a la enseña de otra región que no disfraza por la ley de mayores prerrogativas.—Alberto Rusiñol.—Luis Doménech.—Francisco Albó.—Leoncio Soler y March.—Trinidad Rius.»

L'ensenyança oficial

IV

La mania centralisadora dels nostres governants, comet las més grans atrocitats. Lo centralisme en l'ensenyança és tan irracional que no's pot explicar més que com a prova de desitj d'incultura; desitj manifest ab tota claretat fins en los més petits detalls.

En una regió, Catalunya, que té més de 120 habitants per kilòmetre quadrat, que tenen dues, tres y més Universitats, moltes budes, això sí, però algunes foren creadas fa segle, y encara que la vida s'hagi traslladat a altres ciutats, és precis mantenir lo punt històric, per més que els alumnes casi s'hagin de captar. Naturalment que aqueix punt històric a mantenir fa referència a Castella, perquè nostra Cervera fou famós centre d'ensenyança y ns lo varen arrebassar despòticament y l'Universitat de Lleida (fundada l'any 1300) fou famosissima y seguí la mateixa sòrt.

De l'Estat espanyol hi ha un desitj d'incultura ben manifest y s'il procediment que nostres... tranquillos governants usan pera cambiarlo en afany de saber és lo que demostran, no és d'estranyar que la regió que no's conformi ab l'embrutiment ge-

neral, treballi pera anar avant, seguir lo progrés, y aprofitarse moral y materialment dels grans avences de l'activitat humana. Avuy Catalunya está en aqueix cas, millor dit, ho están també Asturias y Basconia, y ja l'any passat s'ha fet un ensaig magnífich d'ensenyança autònoma a Barcelona y grans treballs que s'estan fent fan esperar que altres poblacions germanas la seguirán. A no trigar, Barcelona fundarà una Universitat autònoma, sense centralisar los coneixements.

L'any passat a Barcelona s'ha donat un curs voluntari de Dret català. Se va demanar aula a l'Universitat, però obrant ab l'irracionalitat que caracterisa al centralisme en tots los seus actes, no s'hi va accedir. Segurament creurian que això era *separatisme*. De la necessitat de coneixer lo Dret català, l'Almirall en parla ab los següents termes: «Lo nostre dret especial no s'enseña en cap establecimiento dels que dependeixen del centre. Aquest porta l'esperit de favorir lo predomini castellà a l'extrem de que en la mateixa Universitat de Barcelona s'enseña, no'l dret civil català, que és l'únich que té legalment aplicació a las nostres comarcas, sinó'l castellà, que ni com a supletori pot ésser invocat en las lluitas judiciais què en elles han de fallarse. Pot imaginarse res més absurdo y més tirànic?»

«Mes tal absurdo, anyadeix, no's veu exclusivament en l'ensenyança del dret, sinó en totes las demés, còmensant per la que's dona en las escoles de criatures. Lo mestre té de explicar en castellà encara que's deixebles no l'entenguin»....

Dirán los nostres *paternals* governants que ja hi ha a la facultat de Dret l'assignatura de *Derecho civil, español, común y foral*. Efectivament, però és lo cas que a l'última part casi may s'hi arriba, y si s'hi arriba alguna vegada se fa rápidament, malament y fins ab descortesia.

No'n fixèm solzament en la carrera d'Advocat, perquè de barbaritis n'hi ha en l'estudi de totes las carreras universitarias; diem alguna cosecha *amenida* de las demés.

Lo conjugat per curs d'ampliació de l'Universitat és de lo més barbre que may s'hagi ideat. Se sab per experiéncia de tothom lo inútil, destruit o desbaratat que surt l'alumne de l'Institut, y de repentina l'illensa en un mar de llibres, horas de classe y correspondents de pràcticas y estudi absolutament impossibles, impracticables. Ab la vista dels *programas* n'hi ha prou per convencers de que las 24 horas del dia no arriban per tanta cantitat y tanta diversitat de coneixements, y'l resultat és l'únich racional: lo 185 per 100! dels alumnes perden lo curs ab totes las consecuències, la més gran de totes l'imperiò moral horroso que reb lo pobret sacrificat a l'inutilitat del professorat espanyol la major part de las vegades.

Hi ha altres regions, algunas ab menys de 20 habitants per kilòmetre quadrat, que tenen dues, tres y més Universitats, moltes budes, això sí, però algunes foren creadas fa segle, y encara que la vida s'hagi traslladat a altres ciutats, és precis mantenir lo punt històric, per més que els alumnes casi s'hagin de captar. Naturalment que aqueix punt històric a mantenir fa referència a Castella, perquè nostra Cervera fou famós centre d'ensenyança y ns lo varen arrebassar despòticament y l'Universitat de Lleida (fundada l'any 1300) fou famosissima y seguí la mateixa sòrt.

De l'Estat espanyol hi ha un desitj d'incultura ben manifest y s'il procediment que nostres... tranquillos governants usan pera cambiarlo en afany de saber és lo que demostran, no és d'estranyar que la regió que no's conformi ab l'embrutiment ge-

no's sia de suficiencias acreditadas, no dóna crèdit a firmas y més firmas de companyys a qui d'ieu coneixer, y desde'ls primers días fa una selecció, y a pesar de tan criminals exemples d'abandon, continua tossudament sacerdot de l'ensenyança, sense deixar-se vencer pel marasme, per l'atmosfera d'inutilitat que arreu se respira.

No podem deixar de donar detalls dels simulacres de las prácticas que's fan en carreras exclusivamente experimentals. Es de lo més avergonyidor que's pot presentar. Citém un sol cas. Nos trobem en l'última assignatura casi exclusivamente práctica, d'una de las carreras més prácticas conegudas. Al segon o tercer dia de curs, se li espera a l'alumne una sorpresa de las fortas y... un *sablaço*, y això cada any ab tota regularitat, y ab casi las mateixas paraules. Diu lo professor que la càtedra és *pobre*, que sols compta ab una subvenció de l'Estat de *tres rals!* (may hem sapigut si diaris, mensuals o anyals) y que ab semblaçant cantitat res pot ferse y que té que acudir a la bona voluntat dels alumnes pera recullir lo que bonament vulguin donar pera treballar durant lo curs; se fa la capta y això s'repeteix quan los quartos s'han acabat. Diguin si saben alguna cosa que més repugnant fassi la ensenyansa oficial!

CARBONELL DE ROTALDE.

«La Cruz», Barcelona y l'ferrocarril del Noguera-Pallaresa

No és pas d'ara que tenim reparada l'inquina del diari catòlic de aquesta ciutat al Catalanisme y sus afirmacions; nos ha llegut de retreure una pila de textes seus que demostren que's hi té tanta antipatia com simpatia mostra a altres ideals polítics, los d'un partit espanyol vell que perals redactors de *La Cruz* d'ieu ésser cosa molt excelente. Però és que a vegades la guerra al catalanisme la fa tan solapada y sobre tot, ab tan poca llum, que desseguir se repara son maquiavelisme tronat, mans y ridicol.

Vetaquí lo que passa ab la campanya que *La Cruz* ve fent ab lloable constància a favor de la via fèrrea del Noguera-Pallaresa, campanya que nosaltres som los primers d'aplaudir per la justicia de la causa y l'ardor en sostenirla; però en la que, per lo que toca a Barcelona y a son interés per la via Ax-Puigcerdà-Ripoll, ha servit a *La Cruz* pera revelar una vegada més sa rabiola al nostre principi de l'unitat de la patria catalana, l'amor fraternal entre sos fills y contrarrestar los esforços que fem combatent lo suposat perill del centralisme barceloní. Qui hagi llegit atentament lo diari catòlic en aquesta temporada, s'haurá quedat badant devant de tanta *trastienda* y de tanta inconsistència.

Va comensarla, se pot dir, la campanya, ab uns articles que en un d'ells deya tot seriò: «Barcelona, nuestra natural madrastra»... y pera demostrar la *naturalitat* d'aquest titol tan injust, no havia publicat tres números més després de l'en que no deya, que relatava ab goig y agrairment los treballs y esforços de la *madrastra* en pro del ferrocarril convenient a nostra ciutat, que s'ha esporta bona cosa en sa defensa.

La Cruz ha anat donant compte ab fruició dels telegramas y gestions de Barcelona, que ab noblesa digna d'alabanza s'ha basquejat a favor de aquesta província y la de Lleida; ha copiat los nombrosos solts y articles que'l nostre estimat confrare *La Veu de Catalunya* ha dedicat a fer veure la necessitat del Noguera-Pallaresa (si bé a l'insertar lo telegrama del diputat catalanista Sr. Domenech, va desciudirse de fer notar que era aquest que l'havia enviat, posant no

més: se ha expedido desde Barcelona), y tot això per acabar copiant, en lo número de dimarts passat, un solt repugnant del *Diario de Lérida*. Y'l califiquem aixís, perquè no veiem que's pugui anomenar d'altra manera la acullir rumors y suspicacias malevolas y estamparlas a manera d'un que se pasa de listo, mostrant lo desagradiment més fastigós envers la ciutat que generosament y mirant molt més alt que'l diari lleydà y'l seu tornavèu d'aquí, surt a combatre per una causa que de ningú ha estat tan descuidada com de Lleida y de Tarragona, y si calgués citariam successius d'aquests darrers dies, que de segur que han apenat molt y molt als bons fills de Lleida per l'apatia y l'inèrcia que revelan.

Diu aixís lo solt que *La Cruz* reproduceix, donant puntada de peu a la major part de sos números anteriors; solt que a qualsevol diari de criteri no li hauria inspirat sinó una seria protesta:

«El apoyo que Barcelona da tan generosamente a nuestro proyecto de ferrocarril por el Noguera-Pallaresa, ha llamado la atención de algunos espíritus suspicaces por varias razones, una de ellas la del desvío con que siempre suele mirar la ciudad condal los intereses de esta provincia, y otra razón, y capitalísima por cierto, la de ser el Noguera-Pallaresa perjudicial a los intereses, centralizadores por naturaleza, de nuestra hermana mayor...»

Esta última razón acaso no lo sea des de el moment en que la capital del Principado tenga para contrapeso del Noguera-Pallaresa la linea de Ax-Puigcerdà Ripoll-Barcelona, ó porque tenga ya per descontada la imposibilidad de la realització de nuestro carísim projecto, en cuyo cas, bien puede defendrelo impunemente.

Si estas suspicacias no pasan de tales, como creemós, bien venido sea el apoyo que la *pubilla* catalana empieza a prestar a su pobre hermana de las orígenes del Segre.

Es que *La Cruz* s'ha près en setio l'últim paragraf d'aquestes ratllas indignas, que no més escauen en espíritus mesquins y que revelan un dels vics més dolents de la gent de poca cultura, la desconfiança.

Y pera mostrar la rahó dels nostres calificatius, vegis com parla un periòdic d'una població molt interessada en la linea Ax-Puigcerdà-Ripoll: «..... nos es pas exageradíssim lo moviment que s'ha alsat entre's amichs del ferrocarril... del Noguera a Lleida, cridant contra'l ferrocarril per Puigcerdà ab un apasionament terrible... Lo que no comprenem és que d'aquest apasionament ne participan los barcelonins... També som catalans nosaltres y Barcelona és cabalment la que més ha de beneficiar del ferrocarril per Ripoll.»

Comparant aquests dos textes, com quedan *La Cruz*, lo *Diario de Lérida* y llur mala intenció de fer odioosa o al menys despreciable a la ciutat ara, com sempre, cap y casal de Catalunya?

Al col·laborador militar de l'*«Heraldo»*

Després d'un eclipse bastant llarg, ha reaparegut en las columnas de l'*Heraldo* lo distingit escriptor *Un col·laborador militar*. Molt ho celebrem, perquè malgrat les seves equivocacions al tractar de la guerra russa-japonesa, y en las coses del catalanisme, ha demostrat sempre una noblesa y una cultura que no s'estila massa en aquest recó de la nostra patria.

Aquesta delicadesa la porta fins a l'extrem de cantar palinodis molt escusables quan se té un parti pris o una obsesió en determinat sentit, que sempre és de respectar veienthi bona fe y honradeza de per mitjà. Per

això sento que delicadament m'alu-deixi suposant que li vaig *tomar el pelo* en la carinyosa polèmica que vaig tindre l'honor de sostenir ab tan il·lustrat escriptor; y ho sento perquè no va ésser aquesta la meva intenció, sino fer remarcar solzament la notable contradicció que existia entre les opinions del *colaborador militar* y las noticias que arribaven del teatre de la guerra, totas favorables a les armes dels nippens.

Sentat això, permétem lo distingit crítich que li expressí la meva extranya, per l'affirmació que fa, de no haver los japonesos, en sis mesos de campanya, conseguit ni un sol dels objectius que's proposavan. Crech que aquesta afirmació és massa absoluta, per no dir equivocada, puig l'inutilisació efectiva de l'esquadra de Port-Arthur durant tot aquests temps; lo bloqueig bastant estret de aquest port, puig absolut no pot existir casi mai com ho prova la desesperada sortida de l'esquadra russa; lo siti de Port-Arthur y intercepció completa de comunicacions per terra, ab lo que fatalment se cumplirà allò de *plassa sitiada, plassa guanyada*; acorralament de l'exèrcit de Kuropatkine, ab la sola sortida cap al Nort, sortida que'l dia menys pensat pot ésser barrada...

«Vol més *objectius*, l'il·lustrat collaborador militar?

Que en Kuropatkine efectua una retirada glòria y admirable, hi estàt conformat, y demostra qu'el general rús no és una vulgaritat, puig condur una retirada ab los elements y situació en que's troba en Kuropatkine, és més, molt més difícil que l'ofensiva. Que's moviments del exèrcit japonés són calmosos, y pe-sats, nos ho sembla avuy, per desco-neixer lo terren ahont se desenrotilla la campanya; però si partim del principi de que la Manxuria és un país sumament accidentat y sense vies de comunicació, nos esplicarem les grans dificultats que han de trobar exèrcits nombrosos ab l'impe-diment de 300 a 400 canons de gròs y mitjà calibre, cada hú, apart dels convoys de municions, parch sanitari y queviures.

Es clar que's que mirèm los tors desde la barrera y a una distància tan considerable, nos impacientem y voldríam que la guerra se desenrotillés a la velocitat ab que's succeeixen las escenes d'un cinematògraf; però la guerra no's pot fer tan depressa y molt menys quan los que lluitan són dues nacions poderoses.

Recordis, sinò, lo que va succeir ab lo pas del Yalú. Los japonesos es-tiguieren setmanas y més setmanas preparantse; los tècnics d'Europa se mojaven de tanta calma, però vingué un dia que'l passaren de la manera més brillant... Qui li diu, al *colaborador militar* que no torni a succeir un cas semblant?

Si las notícies arribades fins ahir no fossin tan contradictòries, podríam parlar ara del *campi qui pu-gui de l'esquadra russa*. Aquesta sortida a la desesperada demostra la difícil situació de Port-Arthur; y'l propòsit dels russos de salvar lo que's pogués, de la seva flota, puig per pochs barcos que salvin, sempre hi guanyaran per allò: *de lo perdido saca lo que puedes...* Veurem donchs ahont haurán anat a parar los fugitius de Port-Arthur, puig fins ara sols se sab que alguns barcos se calaren en ports neutrals, y que's ja-ponesos, que tenen ben guardadas las espaldas per inglesos y yanquis, los embestiren dintre port y passant pel demunt del dret internacional, una espècie de dret que sols respectan los débils.

La falta de lloc nos obliga a tallar aquest article, a pesar de que'n s'que-dan moltes coses per dir. Podrem los europeus tindre tan amor propi com volguèm, podríam considerarnos la gent més civilizada y més adelantada del món; però si's japonesos tenen meller exèrcit, més bons canons y meller organització que'l russos, caldrà convindre que's micos grocs, han resultat tan bons deixebles, que donan lliçons al mestre.

Y dispensi l'articulista de l'*Heraldo* que hagi près la paraula per una alusió personal.

UN COLABORADOR PAÍS.

LO TZAR

II

M. de Plehve és avuy lo personatge més influent de tot l'imperi rus; una mena de gran Visir moscovita y tot son poder l'usa ab beneplàcit y satisfacció de son imperial amo. Lo mantenir-se llarg temps en sa actual omnipotència no depén més que de que l'obstinent monarca estiga ben persuadit de que l'autocracia està en sas mans ben resguardada.

Las matansas de jueus, l'ostracisme dels finlandesos, l'expoliació dels armenis, la persecució dels polacs, l'èxit dels nobles russos, lo fueteg dels pagesos, l'emprisenyament y assassinat dels treballadors, etz., etz., són tot midas que'l ministre sugereix y'l Tzar sanciona de tot cor. Aquesta és la repugnant veritat del govern de Nicolau II.

Un altre dels benvolguts concellers de l'emperador és M. Muraviev, que subordina tota la justícia a las personals vaguetats del sobirà. Es un de aquests homes que's troben sempre en totas las nacions quin estat social y polítich és lo caos. De la mateixa manera que ayuy és l'home servil devant de l'emperador, no'n's estra-nyaría que fós, demà, un dels que votés per la supresió del sistema autocràtic.

No hi ha que creure que'l Tzar siga en sas mans un instrument; molt al contrari. Se limita a ferli sentir que lo que pensa, és lo correcte; que lo que diu, és la veritat, y que lo que fa, està ben fet. Aquesta manera de comprendre sa posició altíssima li ha sigut clavada dins son pensament pels dos tèrichs de l'idea autòcrata, M. Pobedonosteff y'l príncep Meshtsersky. Lo procurador del Sant Sínod, un fanàtic sanch-fret del tipo dels Torquemada, és lo campió del despotisme oriental modern arranjat ab ferrocarrils, telèfons y rifles y encoratjat per las canonisations, los incensos y's sants olis. Las ideas políticas d'aquests concellers són las del Dahomey d'ara fà cincuenta anys o las de Bukara d'avuy. La llei, no cal observarla quan se tracta de gobernar lo poble. Es aquesta la teoria defensada sempre per lo «*Grashdanin*», periòdic editat pel príncep Meshtsersky.

Lo Tzar sempre va darrera de fantasma, batentse ab molins de vent, conversant ab los Sants o consultant los esperits dels morts. May s'ha cuidat d'ilustrarse; fà ja molt temps que no llegeix y bonament declara que és incapaz de poguerse fixar ni escoltar. Tracta's seus ministres ab gran ceremonia y forsa vegadas los té en un desconeixement absolut de lo que més hauríen d'estar enterats.

Ara, precisament, quan començà l'actual guerra, munió de dignitaris y oficials preguntaren al general Kuropatkine com anaven los assumptos. Reullantlos maliciosament, los contestà'l ministre de la Guerra: «Com vosaltres, no sé més que lo que diuen los papers. Las coses de la guerra són del domini d'Alexeyeff, no del meu. —

Quan tres ministres imploraren del Tzar l'evacuació de la Manxuria, per asegurar la pau del món, los contestà: «Conserveré la pau y'l meu concell. — A un dels grans duchs que lo dia ans de la ruptura ab lo Japó va insinuar vagament la possibilitat d'una guerra, li digué l'Emperador: «Déixaho per mí. Lo Japó no'n fará guerra. Lo meu regnat serà una era de pau fins la mia mort. — Ab aquesta trista sabiduría són dirigits los negocis de las grans nacions.

Lo pitjor de tot és que no hi ha cap intermediari entre'l sobirà completament isolat y la nació divorciada Ben diferent dels demés Tzars, que algunes vegadas escoltaven los homes que portaven fins a ells la veritat, Nicolau II s'està ben sol demunt de son pedestal que trontolla. Son ajudant, Hesse, l'únich que'l pot veure sempre, és un oficial que apenas sab escriure son nom. Lo Tzar ha creat un abim entre l'aristocracia y'l poble, entre ell mateix y llurs mortals subjectes, tan fondo, tan inmens, com lo que separa a Déu de l'humanitat.

Molt s'ha dit sobre l'amor a la pau que té'l Tzar; mes los autors russos d'aquests elogis, pertanyen a la categoria dels aduladors. Aquesta reputació no prové més que de la presencia en lo ministeri de M. de Witte, que basava tota sa política en l'idea de pau. Ab los assumptos, lo Tzar es molt formal y reservat. Parla poch y quan té ganas de portar la discussió allà ahont ell vol, acostuma a dir quatre paraules al comensar lo Consell. Li agrada posar algun comentari als expedients que li portan los ministres, escribintihí frases tan triviales com aquellas: «Estich molt content.» «A Déu plaguí que sia axi-xis.» Aquestas magnificas sentencias són publicadas en lletras grossas en los diaris; los originals collocats sota vitrines y conservats cuidadosament en los arxius com si fossin las reliquias d'un sant. Los escrits més originals no s'han publicat y d'ells n'hi ha una hermosa colecció. Per mostra ne donem una: L'expedient de las negociacions referents al vaixell de guerra «Manchur». Li va ser presentat pel comte Lamsdorff. Era son contingut, que las autoritats xinas havien invitat al «Manchur» a sortir

de la badia neutral de Shanghai, a conseqüència de l'urgent y repetit requeriment del cònsul japonès. Al marge de l'expedient Sa Majestat Nicolau II hi escrigué aquestas memorables paraules: «Lo cònsul japonès és un pillo.»

Anèm a donar un cas curiós que caracterisa nostre sistema. Se tractava d'indemnizar los propietaris de las provincias del Báltic, per las perdes que's havia ocasionat la llei monopolizadora de l'alcohol. M. de Witte opinava que la suma d'una munió de milions s'havia de pagar durant un número d'anys determinats; la majoria deya que s'havia de pagar tot a l' hora. Witte informà al Tzar de la divergència y aquest li va prometre que firmaria'l dictamen de la minoria. Lo ministre, allavors, escrigué a M. de Plehve lo que li havia promès l'Emperador y aquest ho va comunicar al demés companys que veient que era inútil oposarse, van cambiar sos informes, atentense a l'opinió de M. de Witte, de manera que'l dictamen de la minoria resultà lo de la majoria. Passà un temps y l'expedient fou presentat al Tzar, que's va recordar de que havia promes rebutjar lo dictamen de la minoria y va cumplir, y'l bill equivocat va ser llei.

L'Emperador, quan bé li sembla, modifica la llei y tira a terra totes las decisions, tant en materia civil com criminal. En qualsevol assumpto polític, lo ministeri de Justicia tanca sos portes y està disposat a fer lo mateix en qualsevol plei civil si de la Cort arriba alguna indicació. Així ocasiona tota mena de disgustos y's que cridan són fuetejats sens necessitat d'escoltarlos.

Res se respecta, res hi ha estable y tothom està esperant que vinga'l dia de veures expoliat. Així, d'un cop de ploma, va ser aniquilat un Consell enter a Tver; sos membres, sos oficials, sos escolas, doctors, mestres y estadistas. A cada moment, un general, un periodista, llegistes, sabis, oficials, són empresonats o desterrats. Baix lo govern del desgraciat Pau I, únicament los que vivian apropi eran los que pagaven sus sortidas excèntrics. Son consenblant Nicolau II ha estès més sa esfera d'accio; ha enviat arreu *pashas* genuins com lo Príncep Galitzin y'l general Bobrikoff a governar las províncies y aquests homes són tan arbitraris com ell (*).

(The quarterly review).

LONDON

DE CULLITA FORASTERA

Feminisme.—Son estat actual

I

Sembra que la política imperialista que d'alguns anys han emprès ab ardor las nacions de rassa anglo-saxona, ha perjudicat extraordinariament lo moviment feminista, que apareixia haver alcansat una empenta formidable.

Es clar que'l retorn a l'adoració dels Déus de la Fossa, de la Guerra, no es més que un retrocés cap a la barbarie y, en sa conseqüencia, las nacions que las pateixen aquestas malalties, ja no hi obeeixen a altres ordres de consideracions més generosas, que són sempre homenatges rendits al dret del débil, conquesta la més hermosa de tota civilisació; sino que, al contrari, tendeixen únicament a entronizar com a rey de l'univers l'acorbat de 16.000 toneladas, lo canó de 16 metres, la mina submarina, etz., com a expressió de la cultura més ultra-superior.

A Inglaterra, d'ensé de la guerra sud-africana, punt de partida de son moviment imperialista, las dònans han perdut molt terror. Han sigut expulsadas d'uns llocs en los consells municipals que l'interpretació liberal d'una llei las havia permès d'assentarse; dins a Londres no han pogut obtindre un puesto sisquera que las permetés intervindre l'administració, y sa ingerència en l'educació primària, que era d'importància extraordinaria anteriorment, ha desparegut per complert per la supresió total dels consells de vigilància de las escoles.

Las anglo-saxonas del nou continent han pogut fins ara conservar sus antigues conquestes, mes tampoc han fet progressos. En los Estats del Far-West, ahont no tenen los prejubilis de las vellas societats europeas, han pogut conservar las Jónas son dret de sufragi que's ha sigut refusat en l'Estat de New-York. En tots indrets las mateixas causas produueixen

los mateixos efectes. Las fàcils victòrias de Cuba y Filipinas los ha fet pujar los fums al cap, y tenintse ja per una nació militar de primer ordre, sus infusions de conqueridor han ofegat en lo cor dels americans tota idea d'igualtat perfecta entre gent blanca y gent negra, entre homes y entre dònans y com a sos germans de Europa, los ha entrat un convenst despecti de tot lo que significa flaqueza, debilitat, que tenen sa més natural representació en la més hermosa part del gènere humà, en la dòna.

Més sortosas que sus parentas de Europa y Amèrica las anglo-saxonas d'Australia, no s'hi han entreborrat ab las recredecencies belicosas, y gracies ab això en las grans colonias ingleses dels antipodes, l'emancipació femenina ha marcat de succès en succès. De cop unas quantas viudas generosas y algunas fadrines exaltadas, d'edat madura, eran las úniques que la feyan aquesta campanya ab lo pretext d'introduir en las lleys modificacions de carácter caritatius o filantropics. Després las intellexuals entraren en escena; professors y advocats contant los uns ab sa varonil presència, los altres en los brillants periodes de sa eloquència que havia d'interessar forosament en una campanya electoral a las dònans assistents a las reunions; metges, quina influència havia d'aumentar en gran manera, poguent fer inclinar sa política balansa ab l'actiu de sus curacions afortunadas, etz., etz.

Los politichs militants se perdian en una mar de conjecturas, y no sabent cap a qui costat se decantarien aquests vots femenins, anaven donantihí llargs a l'assumpto. Permitien triomfar aquestes reformas, a titol d'experiència, en las colonias de recent creació. Finalment, lo Parlament federal australià ha decidit aquesta luita fent que las pocas colònias que encara no tenien en sus constitucions lo dret femení del sufragi, l'implantessin ab totes sus conseqüencias. Las discussions entauladas en lo Parlament en pro y en contra d'aquest projecte, foren de poch interès y portadas ab poch calor y entusiasme per abduas parts. Gracias a l'empenta que li donaren los socialistas, —Labour Party— la conquesta completa del sufragi per las dònans fou un fet en tota l'Australià. Una sèrie d'aconteixements esdevinguts y que tindrem ocasió de tractar en un'altra part, va fer sumar aquest impensat refors als partidaris del feminism que, a primera vista, sembla portar tendencias ultra-conservadoras, presumptiu que pa-reixia justificar la procedència dels primers iniciadors d'aital moviment, tots pertanyents a las classes superiors de la societat australiana.

EPSILON.

Los goigs de Sant Ivo Roski

Oh! gloriós Sant Ivo Roski,
lo més sant de tots los sants!
fèu per Déu que no s'amosqui
cap dels nostres estudiants!

Traduit del rus per
ABDÓN CONGOIXA.

Ab talent tot se compón
oh! sant enjal, sant gloriós!
lo més gran de tot lo món
sant barbut y mal fatxós!

Com tota ells no ho són pas sants
fèu per Déu, que no s'amosqui
cap dels nostres estudiants
oh! gloriós sant Ivo Roski!

De las dònans sou aymat
però las dònans són mares
y's veuré esgarrapat
per vostra propias confreres;
que quan vegin que la fama
de feminist eloquent,
és tan sols pura camama
que ha fet correr certa gent,
pregar als estudiants
oh! gloriós sant Ivo Roski
y farán que algúls amosqui,
repicantvos inhumans!

Que no us valdrá donar notes
un quart després de sortit;
si convé posar botas
de set liegues de camí;
y ab una tranca a la mà
que us farà correr ben viu,
a clatellots vos treurà
lo mal-sangro que teniu.

Oh! més sant de tots los sants!
de tots sempre més gloriós;
t'enviav los xichs y'ls grans
direkte al pati de l'os!

A vos pregùem que, ben prompte,
vos en aneu a can caps;
que és ben clar que a fi de compte
s'omplirán de tots los paps,
y venint la vomitona
demunt vostre, gloriós sant,
forsa lluny de Marcarena
a punta-peus vos treurán.

Oh! gloriós sant Ivo Roski
lo més sant de tots los sants,
fèu per Déu, que no s'amosqui
cap dels nostres habitants!

Dels sants sou lo més estrany,
dels bons nyébits lo patró,
que passé casi tot l'any
bromejant sens tò ni sò.
Permeteu que vos ho digui
que eixa feina és molt bestial,
y que en negre y blanc escriui
que sou un sant carcama.

Oh! gloriós sant Ivo Roski;
del feminism penó;
procureu que no us enrosqui
cap serp lo gargamelló.

Oh! sant benaventurat!
dieus per lo que creguèu
quina mosca us ha picat,
que tanta tirria ns tingüeu.
Fer perde anys als estudiants,
obrant sense tò ni sò,
no és cosa propia de sants,
ni de lliure-pensadors.

Oh! Sant Roski, sant bunyol
afamat psicòlogista
que aviat vos perdem de vista,
serà'l nostre gran consol.

No volíam tractar de l'assumpto
objecte del present articole, per consideració y respecte a la persona
que'l motiva; però havent arribat a nostres notícies que certs elements
radicals tractan d'aprofitar l'incident
promogut per D. Pau Ayala pera
desenterr l'instancia contra las
campanas de las iglesias, creyem de
noste dever cridar l'atenció dels que
per amor propi segueixen una qüestió en si insignificant, mes de conse-
güencies desagradables.

Encara que l'assumpto és del domini públic, farém història. Fa més de disset anys que'l Sr. Balart té establerta una fàbrica de xacolata en una casa del carrer de Merceria. Havent adquirit lo Sr. Ayala, fa pochs anys, la casa del costat, comensa a queixar lo motor a gas. La cosa anà enredantse; fins que un y altre acudiren a l'Ajuntament. Aquest feu examinar lo local y situació del motor y trobantlo tot perfectament instalat segons las prescripcions de las Ordenances municipales, no tingüe més reme que donar la rabió al senyor Balart.

Cap dels vost

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica clients hi trovaran surtit de Lo dipòsit està instalat

pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los totas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

pels diputats del partit. Nosaltres—deya—veiem ab molt de gust que's monàrquichs donguin la rahó al seixor Ayala, perquè després presentarem desseguida un altre sollicitud demanant que's prohibeixi tocar les campanas de les esglésies. Si s'aten a un senyor canonge, perquè'l *molesta* lo petit soroll d'un motor, més oblidats venen a atendre les reclamacions de mils republicans a qui's molesta y desagrada'l terratrèmol que pròduisen las campanadas de tant:is esglésies que hi ha per aquí. Ja veurán quina se'n arriba.

Havèm traslladat fidelment las pàrrafes del 'republicà en qüestió pera que's vegi las conseqüències que poden portar certas tossuderias, y pera que s'hi posi remey. Altrament se donarà motiu o pretexte als elements perturbadors pera empordre novas campanyas antireligiosas, que's bons catòlics deuen ésser los primers en evitar y combatre no donant armes als enemicis.

Esperém que aquesta lleial adversitat serà atesa.

QUESTIONS D'ART

Fòra l'interès particular de l'indústria, no hi ha res que l'aboni a la maquinaria moderna. De si realment ve a omplir humanas necessitats és cosa molt discutible; las necessitats segueixen, avuy més imperiosas que mai.

L'implantació de las grans indústries mecàniques ha dut parellat lo problema pahorós de las vagas, las societats de resistència per part de las classes treballadores, y un malesstar aplacador en totas las esferas socials. Especialment la classe mestralista, porta una vida anèmica d'ensà que aquesta febre de producció s'és escampada arreu del món que'n diuen civilisat. La maquinaria, deu d'una manera excessiva, ha fet possibles nous sistemes de competència; s'ha fet precis un constant batallar pera la conservació dels mercats que's posseeixen, y s'ha tingut d'esmiserar bona cosa d'energies a la conquesta de mercats nous pera donar sortida als gèneros manufaturats. Per poch que's pari la roda en lo que pertoca a l'exportació, la materia treballada s'agombola a ne's dipòsits d'una manera fabulosa. «Hi ha un excés de producció»: aquesta és la paraula que's sent arreu, repetida com un eco... Hi ha un excés de producció; això és: hi ha un sorbit de mercancies que, però que'l carro no s'aturi al bell mitjà del peregrinal, s'han de dar a cara o creu; y no obstant hi ha una immensa majoria d'homes, que malgrat lo pago del seu tribut al treball, se veu mandada fins de lo más precís a l'existencia... Crech fermament que'n hem errat de camí.

Pera nodrirla aquesta industria moderna, aquest nou Moloc insaciabile, s'han fomentat un sens fi de costums viciosos, de modas sense solta, de preocupacions. Preocupacions y vícies que en certes esferas s'han convertit en veritables necessitats, enmatxinant de passada a tots homs qui d'aprop l'ha tingut de respirar aquesta atmòsfera de coses banals y tontas que's descomponen, que's pudreixen, per falta d'ambient y de vida propia.

Quan s'anuncia una nova conquesta del progrés—lo que hem convingut en nomenarne conquestes del progrés—cal que's possem a l'aguait preparantnos la defensa. Los mals que affligeixen a l'humanitat no són pas los mateixos de que's planyien las generacions passades: avuy són moltissims més. «Hi hem guanyat per questa part? Correm més, viu bant més depressa que no visquerem los nostres avis, però generalment és viure això? Si tornessin a la vida! nostres antepassats y'ls hi mostressim aquest batibull d'invents dels quals tan orgullosos n'estem, posser nos tindrien llàstima. Y no parlo de las màquines de guerra, ni dels productes de la química dels nostres dies, mes atenta als medis de destrucció que als veritablement favorables al desenvoluplo y perfecció de las rassas. M'atencen a la meva dèria: no hi ha dubte; és que hem errat lo camí.

Però encara hi ha una cosa moltissim més estúpida que totaixò. Més ençà que convertir en màquinas

l'acer y'l bronze, és lo propòsit de convertir-hi a l'home en màquina. Mentre s'espera l'invent que ha de donar multiplicat lo treball a cada tom de volant, hem plantejat la divisió de la feina en especialitats. Impossible concebir altra cosa més monstruosa que aquesta. L'inteligència s'hi anula totalment, s'hi anula la voluntat, y l'ànima s'enxiqueix ab aquelles pràcticas maleidas. Colloquèm a l'home a un nivell inferior al dels sers irracional més innobles. L'enfonsèm a la categoria d'una màquina qualsevolga, en quina situació li és sobre lo pensament y l'intuició y fins l'instint....

Y encara és més execrable aquesta pràctica folla, quan se nota que no ha tingut a bé aturarre en aquells rams de producció subjectes en un tot a la vida materialista. Perquè, hem de confessarho, senyors: l'art se'n ha ressentit d'una manera forsa sensible desde un quant de temps ensà. Aquell pintor «especialista en l'lags de Sant Roc» de que's parla en Rusiñol no ho és pas una figura imaginaria: és un cas que's repeteix; són cassos d'una epidèmia en un terribre abonat. No duren a la qüestió'l talent d'un Miquel Angel, pintor, arquitecte y escultor tot d'una pessa; ni d'un Lleóndar de Vinci, que hi sumava a las aptituds mentides la música y la poesia. Seria massa exigència.

A cada rama de l'Art s'hi observa avuy d'una manera ben clara'l mal de l'especialisació. Tenim pintors de forsa talent que hi han caigut com papellones enlluernades; s'ha pel favor del públic, que sols se paga d'exterioritats, s'ha per qualsevolga altra causa. La trovalla d'un efecte de llum; la trovalla de las tonalitats d'un paisatge velat per las sombras d'un cap vespre, és repetida y repetida fins a causar veritable cansament. Es impossible que l'artista puga sostindrer ab tanta durada'l sentiment que's proposa expressar en la seva obra. L'home acaba per sentirsi indiferent al devant d'una impresió qualsevolga sostinguda per llarg temps. Si no fos així, fixemshi, la vida faria impossible. En los treballs decoratius, lo mal de l'especialisació hi ha avensat llegua per hora. L'afany d'industrialisar tot, ha fet que's repartis l'obra entre diferents mans, —mans pecadoras la major part de vegadas— Així resulta, si no ns paguem ab coses superficiais, s'hi cerquem l'emoció estètica, que aquella perfecció tan alabada pels faritzéus de l'art, per tants y tants mercaders que'l falseijan, no ns compensa del mancament d'espiritu, de la vuidetat d'altals creacions artísticas. Però, ni aquella perfecció en lo detall, malgrat lo nivol d'encens que hi esmerisan los defensors de la forma, logra amagar la falsetat de son brill. A fe que no sé com s'ho farien si's vegessen obligats a esplicar què entenen per perfecció en cosas que atanyen tan de dret al sentiment.

Deixo d'intent a un costat la part purament mecànica per la qual l'art ne val menys. Tan grollera se'n presenta, que l'engany no pot dur gaire temps.

Deixèmolas que s'entronisin la pintura y l'escultura de manubri, y tantas y tantas arts que's fan a tom de cilindro. Com lo piano mecànic, tan bescantat per lo que afecta a la música, caurán per son propi pès.

QUIQUET.

NOVAS

Ni un sol dels periòdichs diaris que's publican en aquesta ciutat, s'ha ocupat de lo ocorregut a Torredembarra ab motiu d'haverse arrenyat per l'autoritat marítima la bandera catalana d'una caseta de banys.

Cal dir per això, que's esmentials periòdichs tots ells s'escriuen en castellà y són genuins enemicis de Catalunya, vivint en conxorta ab los elements del Centre pera explotar aquesta terra.

Que ho tingui present tothom.

L'Ajudant de Marina de Sant Feliu de Gixols, per no esser menys que'l nostre Comandant, ha prohibit l'ús de la bandera catalana en aquella badia.

Viscan los propagadors inconsients del Catalanisme.

Nostre confrare *La Creu* publicà dijous passat un llarg solt plantejant-se que s'obligu als carters a un nou reparto de correspondència.

Té molta rahó l'estimat confrare. Es verdaderament lamentable que pera distribuir uns quants periòdichs, única correspondència que porta'l correo de las tres, los carters tingan de fer nova distribució, feyn realmente impossible en una població tan accidentada com Tarragona y en l'època actual.

Tindrel's pobres carters al carrer, pujant y baixant escales, desde las sis del matí fins a dos quarts de nou de la nit, és condemnarlos a perdre la salut y per lo mateix esperem que l'Administrador de correos, fentse ben c'rech d'això, per humanitat, suprimirà'l reparto de la tarda, ab lo qu'el públic no sufrirà cap perjudici, puig tot se reduirà a celebrar los diaris dues horas més tard.

Si's tractas d'un correo que tingües importància, valdrà la pena d'estudiar la manera de que arribés lo més aviat a mans del públic, sempre no obstant sens obligar als carters a un treball impossible, mes ara que distribueixen totas las cartas del Nort y Madrid per lo matí; l'única solució práctica és que's diaris se reparteixin ab los correos de Lleida y Valencia.

No sabem ja a qui dirigirnos perfernys escuchar quan tractem de la qüestió de consums. Lo Gobernador civil fa'l sòrt, lo Delegat d'Hisenda no posa remey a tant y tant escàndol y lo que resulta és que l'arrendataria emplea procediments de recaudació propis sols de l'Africa.

Sembla que no n'hi ha prou ab los escàndols que denuncia un dia y altre dia la premsa, no n'hi ha prou ab que's considerin agents de l'autoritat armats individus que ab sus continuas *broncas* alarman a tothom, sinó qu'el tristement célebre Guijarro mana, ordena, fastidia y perjudica a tothom ab la tolerància de las autoritats tots de Tarragona, a las que s'imposa aquest arrendatari dels més odiosos dels impostos y que's fa insoportable quan está en mans de de tan pochs escrupolis.

La gran martingala que volia montar a l'Ajuntament no ha rexit y això, la pèrdua de la ganga que representa l'acte generós de l'incomparable arrendatari, sens dubte l'ha exasperat y tracta a tòrt y a dret de fastiguejar a tothom en forma tal que no sembla sinó que's busqui un conflicte diari.

Prescindirà de las enormes tarifas que vol cobrar, que d'això ja'n toca y'n tocarà las conseqüències, y parlaràm avuy d'una reforma que s'ha implantat aquesta setmana y que sols té per objectiu molestar al comers d'aquesta plassa.

Dimars, y sens altre rahó que'l capricho de l'omnipotent arrendatari, se negaren a cobrar los drets de trescents y pico de cascots d'arengadas arribats per la línia del Nort, amenant ab que's decomisaria la primera carretada de gènero que surtis de l'estació sens pagar. L'objectiu d'això era sols una nova molestia imposta als carreters.

Aquests venen obligats a sortir per la porta del carrer de Misericòrdia, seguir avall per lo carrer de Mar, passar per devant del fielat de Sant Pere y quan ja han fet tom, han cansat als animals, han fet perdre la paciencia als carreters y'l temps al comers, allavoras pot lo carro continuar.

Això és tant més ridicol, quan se tracta d'un gènero que paga per lo pès del ferrocarril y quan l'empresa té un vigilant dintre'l molls de l'estació y altre a la porta. Aquest abús que fa l'arrendatari no pot ni deu ésser tolerat, puig s'hi ni dels seus empleats se sia traslladí'l fielat de punt, però de cap de las maneras permeten las autoritats que l'arrendatari dels consums acabi primer que'l quartos la paciencia.

**

Y a propòsit de consums. S'acosta'l veremar y ja cal que las autoritats se preparen pera evitar conflictes a que donarà lloc l'intemperiancia dels consumers. Molt nos temem que ni

ab tota la guardia civil de la província n'hi hagi prou.

No's fan saber los diaris que prompte arribarà'l material pera fer a Salou l'embarcader de la pedra per las obras de nostre port.

Ara no més falta sapiguer quin dia deurán venir del baix Aragó los treballadors perquè, ab los jornals que's proposa donar lo contratasta, és fácil que sigan pochs los obrers catalans no tècnichs que puguen saltar.

Procuraràm pendrer los datos deguts y esperem que prompte sabràm lo verdader motiu d'haverse escollit las pedreres de Salou y no las de Tarragona.

L'amo de la «Vaqueria Suissa» que al'obrir son establecimiento procurà que'l local reunís las mellors condicions de ventilació, desahogo, salubritat, situació, allunyament del casco de la ciutat, etc. circumstancies que en algunes nacions exigeixen a tota vaqueria, agrata al favor creixent qu'el públic li dispensa, a las susditas condicions hi ha afegit la millora d'encarregar a una respectabla casa extranjera, ja que en nostre país no se'n fabrican, los aparells més perfeccionats pera maternizar, pasteurizar y esterilizar.

—Neurastenia.—*Neurastenia Sugrañes.*

Lo nostre bon amich de Valls en Faustí Cusidó, se troba ja completament restablert de l'accident que sofri anant en bicicleta a la sortida del Pont de l'Armentera'l dia del mitin catalanista de Plà de Cabra.

Ab vera satisfacció donem aital noticia.

Los días 15 y 16 d'aquest mes celebra la festa major lo Plà de Cabra.

Sembla que són molts los que's proposan assistirhi, puig lo programa és variat. Amenisa las funcions la celebrada orquestra Blay de Valls, que, contractada pel nostre bon amich En Marceli Roca, donarà concerts al càfe propietat de l'esmentat senyor y a més tocarà en l'envelat, saló de ball, que'l mateix Roca ha fet alsar a fi de proporcionar complet esbarjo y alegria a las nombrosas y bonicas nenes del Plà.

Ja tornan a estar la gent del Còs del Bou apunt de fer festas. Aquest any a més dels festejos dels passats, hi haurà gegants y tot.

Amunt vehins del barri més alegré y festívol, a veure si a copia de fer brometa's podem treurer la calor.

Lo fill del nostre bon amich En Matheu Abelló, ha sigut promogut a alifers de fragata.

Desitjèm brillant carrera al jove Sr. Matheu Abelló y Roset y tenim una vera satisfacció de poguer donar al pare la nostra més coral enhorabona.

Se troba estuejant en aquesta ciutat lo senyor N'Emili Sabater, distingit compatrici nostre, artista de reconegut mèrit y professor de piano a Santander.

Sia benvingut.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

COMPANYIA SEVILLANA de Navegació a Vapor

Pera Cete y Marsella, sortirà d'aquest port lo dia 18 d'Agost lo vapor *Torre del Oro*

Admet càrrega y passatgers.

Lo despatxa son agent **D. Joseph Vilar Tomás.**

Servizio Italo-Spagnuolo

Línea regular de grans vapors entre l'Espanya, França, Italia Portugal, Alger y Marroch

Sortidas fixes y semanales del port de Tarragona pera Nissà, San Rémo, Porto Maurizio, Oneglia y Génova.

Sortidas quinzenals y directes pera Marsella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos, Pharo, Olhão, Portimão y Villarreal.

Servizi directe sense trasbord pera Melilla, Tanger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Safi.

S'admet carga per tots los ports del món, ab coneixement directe y trasbord a Génova o Lisboa.

S'admeten també passatgers de 1.ª y 3.ª classe.

Vapors de la Companyia:

Ausonia, Helvetia, Hispania y Alemania

Pera informes: **Sra. Vda. de Terre Astó, Rebolledo, 17.**

Gran Café de las SET PORTAS

Plassa d'Olózoga, 10 • Teléfono núm. 15

ATENEDORA TRAVANT

Llegítima cervesa danesa

PILSNER

a Ptas. 0'75 la botella

CHARTREUSE (Tarragona)

Champagne MOET ET CHANDON en botellas de un y mitj litro

Licors nacionals y estrangers, Marcas garantidas

Neurastenias

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curan radicalment ab lus del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTAS LAS FARMACIAS

**TALLERS
d'Arts Sumptuaries
FÉLIX RIBAS**

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.

Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mella y més agradable

Única que conté 80 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprovada y recomendada pels Colegis de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisi dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmàcia de Mataró y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotollo físich, creixença óssos y surtida de las dents. Necesaria als nens, émbrassades, veles y persones débils; per las enfermetats consüntivas, convalescència, diabets, tos, catarrus, tisis, escrofúlulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacías y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigues de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantissim bò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrián fer melló, apropòsit per regalos, causan gran admiració.

Trobarà també sombrillas y un gran assortit de bastòns, piassols de totas menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Aigua naf SERRA

Redacció y Administració: Méndez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.
Fora..... 1'50 >
Extranger..... 2'00 >
Número d'avuy..... 0'10 >

Anuncis a preus reduits

Lo mejor reconstruyente combate ab exit totas las ma-laltias nerviosas.

FECHITA GLO-H

Droguería Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6. cantonada Rebollido, 20

En aquesta casa troba-se l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras matèries pera abons ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca

TARRAGONA

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 d'Agost sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega pera Costaafirma y Pacífic ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 d'Agost sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Montevideo**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units dels litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Agost sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Antonio López**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyías de navegació del Pacífic, pera qual's ports admet passatje y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 13 d'Agost sortirà de Barcelona, havent fet les escales intermitjidas lo vapor **Isla de Panay**, directament pera Génova, Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, l'Índia, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **R. M. Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo dia 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Setembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes. Per a més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÀS**.

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una peseta.

A l'engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de **A. Serra-Ros**—Demarar **AIGUA NAf SERRA**